

Dialekt i Lund i förhållande till riksspråket

Šagud, Jelena

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:383166>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISKA SPRÅK OCH LITTERATUR

Jelena Šagud

Dialekt i Lund i förhållande till riksspråket

Examensarbete

Handledare: Sara Profeta

ZAGREB, september 2023

Innehållsförteckning

I. Inledning	3
II. Dialekt	3
III. Skåne	4
III.1. Skånemål	4
IV. Lund och Lundadialekt	6
IV.1. Lund.....	6
IV.2. Lundadialekt.....	7
IV.2.1. Accentuering.....	7
IV.2.2. Böjningssystem.....	8
IV.2.3. Ordförråd	9
V. Riksspråk.....	10
VI. Slutsats	10
VII. Källförteckning	12

I. Inledning

Bengt Pamp har i sin bok *Svenska dialekter* angett att ordet språk används i två rätt olika betydelser. “Dels avser ordet den mänskliga språkförmågan över huvud, språket som en intellektuell prestation vilken skiljer oss från djuren. Så använder vi ordet när vi talar om språket och tanken, om språkets olika uppgifter och funktioner, om språket och verkligheten. Dels förekommer inte sällan ordet som beteckning för ett nationalspråk: det svenska språket, det engelska språket, han behärskar fyra språk etc.” (Pamp, 1978: 9) Enligt honom är språk i denna senare betydelse ofta synonymt med riksspråk och mot riksspråket står begreppet dialekt. “Many 'languages' are former 'dialects' that have gone up in the world.” (Edwards, 1976: 39-40)

I mitt examensarbete förklarar jag vad en dialekt är och hurdan är förhållandena mellan dialekt och riksspråk med dialekt i staden Lund som exempel. Jag ska beskriva accentuering, böjningssystem och ordförråd av dialekt i Lund, men också Skånemål ur ett bredare perspektiv. I mitt examensarbete hänvisar jag till olika källor. Några av dessa källor är tidningsartiklar. Dessa källor är inte 100 procent pålitliga, så de bör iaktas kritiskt.

II. Dialekt

Det finns flera definitioner av ordet *dialekt*. Bengt Pamp påstår att dialekt skulle kunna definieras som en ”regionalt betingad, från riksspråket i väsentliga avseenden avvikande språklig variant”, men också att definitionen är ohistorisk eftersom ”dialekterna är äldre än riksspråket”. (Pamp, 1978: 9) I boken *Language in Culture and Class* av A.D. Edwards beskrivs dialekt som “an habitual variety of a language, set off from other such varieties by a complex of features of pronunciation, grammar or vocabulary.” (Edwards, 1976: 39) Enligt Edwards har språket och dialekten en överordnad – underordnad förbindelse eftersom den ena är en del eller en version av den andra. *Institutet för språk och folkminnen* har i ett utdrag ur ”Dialekter i skolan” skrivit: ”En dialekt är en variant av ett språk, och den varianten talas i ett visst område.”¹ Enligt *Institutet för språk och folkminnen* finns det lokala

¹ Institutet för språk och folkminnen: <https://www.isof.se/lar-dig-mer/skolwebben/dialekter-i-skolan/allt-du-vill-veta-om-dialekter/fragor-och-svar-om-dialekter> hämtad: 3 september 2023

eller traditionella dialekter som skiljer sig mest från riksspråket och de varierar från by till by. Edwards hävdar att det finns olika typer av dialekter. Enligt honom finns det regionala eller utjämnade dialekter som varierar mellan större städer eller landskap.

Det finns olika definitioner av vad en dialekt är, men från alla kan man dra slutsatsen att en dialekt är en variant av ett språk som skiljer sig från riksspråket med avseende på intonation, ordförråd, vokalernas och konsonanternas uttal, ordböjning och sats- och meningsbildning. Enligt lingvisten Jannie Teinler är språket som man talar hemma med sin familj ens riktiga språk. Medan det officiella språket i det land är något som man lär sig och sedan använder i samtal utanför hemmet och i officiella situationer.² "Med svenska dialekter menar man [...] alla regionalt betingade utvecklingar av det nordiska fornspråket som finns inom Sveriges nuvarande gränser, vartill, kommer de finlandssvenska folkmålen." (Pamp, 1978: 9) Svenska dialekter delas in i sex huvudgrupper som är sydsvenska mål, sveamål, götamål, norrländska mål, gutniska eller gotländska mål och östsvenska mål (finlandssvenska och estlandssvenska). Det är inte möjligt att ge ett precist antal av dialekter. Det finns inte några klara gränser för var en dialekt börjar och en annan dialekt slutar.³ Till sydsvenska mål hör den skånska dialekten och dess underdialekt Lundadialekten.

III. Skåne

Skåne är Sveriges sydligaste landskap och ett av Sveriges mest tätbefolkade områden. Skåne gränsar till Hallands, Kronobergs och Blekinge län. Länet skapades 1997 genom en sammanslagning av Malmöhus och Kristianstad. Huvudstaden är Malmö. Det bor cirka 1,25 miljoner invånare i länet, vilket är cirka 13 % av den totala svenska befolkningen.⁴ Skåne var länge en del av Danmark som man kan se i olika livsaspekter såsom i språket eller i kulturen.

III.1. Skånemål

"Skånemål brukar räknas till sydsvenska mål, men eftersom landskapet blev svenskt först 1658 bör man snarare kalla dem östdanska mål med sydsvenska inslag." Det finns tre typer av

² Fagerström, E.: <https://www.sydsvenskan.se/2019-05-09/jakten-pa-skanes-besynerligaste-icke-dialekt-lundaskanskan>, hämtad: 3 september 2023

³ Institutet för språk och folkminnen: <https://www.isof.se/stod-och-sprakrad/vanliga-fragor-och-svar/fragor-och-svar/hur-manga-dialekter-finns-det-i-sverige-var-gar-gransen-mellan-olika-dialekter>, hämtad: 3 september 2023

⁴ Hrvatska enciklopedija: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56383>, hämtad: 3 september 2023

bevarade äldre dialektdrag (relikter) och relativt nya (novationer): egna utvecklingar, drag gemensamma med själländskan och drag gemensamma med centralsvenskan.⁵

”En med själländskan gemensam relikter är bevarat *-t* i *huset* och *-n* i *solen*. En med själländskan gemensam novation är den medeltida klusilförsvagningen av *p, t, k* till *b, d, g*, t ex *piba – pipa, mad – mat* och *tag – tak*.”⁶ Det är en relikter och en novation som är gemensam för skånskan och själländskan. ”En ung novation är [också] skorrande tungrots-r. [...] I nordöstra Skåne vokaliseras r ofta efter vokal: gåad – gård.”⁷ ”En med centralsvensk dialekt gemensam relikter är bevarat ändelse-*a*, *kasta*, där danskan sedan medeltiden har övergång till *e*: *kaste*.”⁸ ”En intern novation är diftongeringen av långt *-e* i Nordskåne, i nordväst *bain* ’ben’, i Hässleholmstrakten *bäjn*, i Göingebygden *båin*. Stadsmålen, framför allt malmöitiskan, diftongerar nästan alla långa vokaler.”⁹

“Landskapet Skånes språkliga ställning kan i korthet uttryckas således: Det har som officiellt språk (riksspråk) efter varandra haft två närbesläktade språk, först det danska, isynnerhet sedan danskt riksspråk (skriftspråk) i senmedeltiden och ännu mera i reformationstiden befastes, och därpå det svenska.” (Ingers, 1970: 1) Skånemål har flera skillnader från danska och svenska riksspråket. I ord övergår äldre *gh* efter bakre vokaler till *v*, till exempel i orden *krave*, *have* eller *skaw* och efter främre vokaler till *j*, t ex i orden *väj* (*väj*) eller *höj* (*höj*). I orden som *kaga*, *gaba* (*gava*) eller *mad* övergick ljuden *k, p* och *t* efter vokaler till *g, b* eller *v* och *d*. I Skånemål försvinner några ljud efter den bakre vokalen *u* och den främre vokalen *i*, t ex *fluga* blir *flua* och *säga* blir *si* eller *sia*. En skillnad mellan Skånemål och danska är “att skånskan har tagit del i de svenska och norska dialekternas utveckling av vokalerna *o* och *u* i riktning mot ett mer slutet uttal, medan danskan har behållit ett mer 'uropeiskt' uttal.” (Pamp, 1978: 37) I Skånemål kan kort *u* ha flera varianter av uttal och långt *u* uttalas som i riksspråket. I landskapet Skåne sker diftongeringen av ljudet *å* på flera olika sätt. I söder uttalar man *å* som *åo*, t ex i orden *gå* eller *stå* (*gåo, ståo*). Nordligare uttalas *å* som *ao*, t ex *gå – gao, stå – stao*. I nordöst diftongeras också ljudet *ä*. Ord med långt *ä*-uttal kan uttalas antingen *ai* eller *äi*, t ex ordet *knä* uttalas *knai*, men också *knäi*. Ljudet *ä* övergår till *a* och ljudet *ö* till *å* framför långt *r* eller när *r* är följts av

⁵ NE: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sk%C3%A5ne/dialekter>, hämtad: 3 september 2023

⁶ ibid

⁷ ibid

⁸ ibid

⁹ ibid

annan konsonant, t ex *värre* blir *varre* och *mörk* blir *mårk*. *Er* och *or* uttalas som *år*, t ex *töser* blir *tösår* och *pigor* blir *piår*. (Pamp, 1978: 36 – 38)

Skånemålen har två långa *a*-ljud till skillnad från riksspråket. De är ett mörkt som motsvarar det *a* som finns i riksspråkets ord *hat* och ett ljusst som motsvarar det som finns i ordet *hatt* men med längd. Vad gäller konsonanter övergår *nd* till *ng* efter *u*, *i* och *y*. Ljudet *u* uttalas *o* i större delen av Skåne, t ex i ordet *hunden* uttalas som *hongen* och *bunden* som *bongen*. I nordöst uttalas *u* som *å*, t ex *hånne* istället för *hunden*. I sydligaste Skåne istället för *ng* uttalar man *nj*, t ex ordet *ring* uttalas *rinj*. I Sydsåne övergår ljudet *g* och ibland också ljudet *k* till *dj* eller *j*, t ex *rik* blir *ridj* eller *rij*. *Gg* blir *ddj*, t ex *vågg* uttalas *våddj*. Ljudet *k* och *kk* efter konsonant övergår till kombination *t+tj*-ljud, t ex *tånka* uttalas *tånttja*. Och *sk* övergår till *sj*, ordet *fisk* uttalas *fisj*. *V*-ljud i början av ord eller efter en annan konsonant uttalas äldst *w*, t ex *kviga* uttalas *kwia* och *svin* uttalas *swin*. Verben behåller sin plural- och personböjning i norra och östra Skåne, t ex *vi vet* uttalas *vi veda*. Det finns också imperativ pluralis på *-en* eller som i danskan på *-er* eller *-ar*, t ex *kom!* är *kåmmen* eller *kåmmar* när man syftar på flera personer. Flera skillnader finns mellan nord- och sydsånska mål. En annan skillnad är olika vokaler, medan man i norr uttalar t ex *hål* och *kål*, låter samma ord i söder *holl* och *koll*. I sydsånska mål övergår *ä* och *e* framför *v* till ljudet *ö*, t ex *leva* blir *löva* och *ä* övergår till *e* framför *s* (*gräs* uttalas *gres*). I Sydsåne ställer man *å* framför *ln* och *nd*, t ex *hand* blir *hån*, och långt *a* framför en del av konsonantförbindelser, t ex i *dans*. (Pamp, 1978: 38 – 41)

”Den skånska dialektens inre gränser följer vanligtvis diagonalbälten från Bjäre och Kullaberg i nordväst till Brösarp och Österlen i sydost. Primärområden är Skanör–Falsterbo (*e*-mål, *kaste*, som i danska) och Göingebygden (*åi*-diftong).”¹⁰

IV. Lund och Lundadialekt

Som jag skriver i inledningen är mitt examensarbetets ämne dialekt i staden Lund. Först ska jag skriva något om staden och sedan något mer om Lundadialekten.

IV.1. Lund

¹⁰ NE: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sk%C3%A5ne/dialekter>, hämtad: 3 september 2023

Lund är en svensk stad som ligger i sydvästra Skåne i södra Sverige. Den är Skånes tredje största och Sveriges tolfte största stad. Lund grundades cirka år 990 och den ligger 19 kilometer nordost från Malmö. Staden har 92 000 invånare och de pratar Lundadialekt eller Lundaskånska. I sin artikel i "Sydsvenskan" skriver Fagerström: "Klart är att den som vill begripa undflyende, halvkvädna Lundaskånskan behöver förstå sig på staden Lund med dess unika historia av bildning, inflyttning och klass."¹¹

IV.2. Lundadialekt

Enligt Sydsvenskans skribent Svensson är Lundadialekt förment "den minst skånska skånskan, den mest begripliga skånskan och kanske den besynnerligaste skånskan."¹² Det finns flera orsaker till varför dialekten i Lund skiljer sig från andra skånska dialekter. En av orsakerna är "att Lund, med både sin domkyrka och sitt universitet är en knutpunkt dit människor har färdats och låtit sina dialekter blandas."¹³ En annan orsak är naboopposition som betyder att "när studenter från övriga Skåne kommer till Lund för att jobba eller studera, gör de ofta till sig för att låta mindre bonniga och mer rikssvenska."¹⁴ Fagerström beskriver Lundaskånskan som "en ö av språklig förfining i ett bråkande hav av bönder; en bildad rikssvenska, grammatiskt korrekt men med skånska influenser."¹⁵

IV.2.1. Accentuering

"Nästan alla svenska dialekter har liksom riksspråket musikalisk accent." (Pamp, 1978: 37) Ingemar Ingers skriver i sin bok *Språket i Lund* att ett flertal sammansatta ord får huvudaccenten på andra sammansattaleden om första sammansattaledet är enstavigt, t ex *bolåg*, *gullsmé*. Sammansatta ord där första ledet är ett enstavigt verb eller ett starkt verb och sammansatta ord med åtskilliga enstaviga partiklar har accent på första sammansattaledet, t ex *sylön*, *sýmasjin*, *frámmkåmmen*. När första sammansattaledet är två- eller flerstavigt, har det den akuta accenten i sammansatta ordet, t ex *fabri'ksarbetare*.

¹¹ <https://www.sydsvenskan.se/2019-05-09/jakten-pa-skanes-besynnerligaste-icke-dialekt-lundaskanskan>, hämtad: 3 september 2023

¹² <https://www.sydsvenskan.se/2005-08-19/sa-uppstod-lundadialekten>, hämtad: 3 september 2023

¹³ <https://www.lundagard.se/2019/09/18/hur-snaggar-di-i-lund-dialekternas-dragkamp-i-universitetsstaden/>, hämtad: 3 september 2023

¹⁴ ibid

¹⁵ <https://www.sydsvenskan.se/2019-05-09/jakten-pa-skanes-besynnerligaste-icke-dialekt-lundaskanskan>, hämtad: 3 september 2023

Sammanstatta ord med *undan* har också akut accent (*únnanlaggd*). Tvåstaviga adjektiv, som annars har grav accent, har akut accent när de föregås av *för*, t ex *för fátti(g)*. Ordet *egen* kan ha två olika accenter, i betydelse “tillhörig, proprius” är det *égen* och i betydelse “egendomlig, besynnerlig” är det *ègen*. Ortnamn på *arp* och *by* har grav accent, t ex *Flåkkarp, Dålby*. Namn på *-löv* med enstavigt förled och de geografiska namnen som *Japan, Kina* och *Jerúsalem* har akut accent (*Búrlöv*). Tvåstaviga kvinnliga förnamn på *-a* har antingen grav (*Anna, Elsa*) eller akut (*Alma, Hanna*) accent. Sammanstatta familjenamn som börjar med *Alm-, Berg-, Hed-, Holm-, Malm-, Palm-* och *Sand-* har grav accent (*Almgren, Bergman*). Andra sammanstatta familjenamns accent hänger på vilken accent det andra ledet har. Det finns flera andra skillnader i accentuering, men ovannämnda skillnader är accentuerings huvudpunkter i Lundadialekten. (Ingers, 1970: 81 – 86)

IV.2.2. Böjningssystem

Förutom i accentuering, finns det några skillnader i böjningssystem mellan Lundadialekten och riksspråket, men också mellan Lundadialekten och andra svenska dialekter. T ex i uppsvenska mål är former som *barne, barna* och *ögon* normala, medan i Lund är det normalt att säga *barnet, barnen* och *ögonen*. Även om det i svenska språket inte finns någon uppdelning i maskulinum, femininum och neutrum, skriver Ingers om genus i sin bok, så jag håller mig till hans klassificering. Men jag vill notera att när jag skriver om maskulint eller feminint genus så menar jag faktiskt substantiv med artikel *en*, och att med neutrum menar jag substantiv med artikel *ett*. I Lundadialekt är några ord, som i riksspråk är neutrala (artikel *ett*), maskulina (artikel *en*), t ex *finger, grus, mos, paket, paraply, rede* osv. De av dem, som har plural, har suffix *-a(r)*, utom *paket* och *paraply* som har suffix *-er*. Några ord som i riksspråket är maskulina eller feminina (artikel *en*), är i Lund neutrala (artikel *ett*), t ex *borr, fingerborg, fotografi, mal* osv. Också ord som *fabrik, garderob, komedi* och *skylt* har neutralt genus. (Ingers, 1970: 87–88)

Substantivböjning av Lundadialekt skiljer sig också. Pluralt suffix *-er* byter till *-or* (*kraftor, tidor, bestämmelser*). I plural med suffix *-ar* försvinner ljud *r*, t ex *kniva, stola*. Neutrala ord (ord med artikel *ett*) som slutar på *-eri* som t ex *bageri* eller *garveri* har i plural suffixet *-er* (*-or*). Enstaviga neutrala ord (ord med artikel *ett*) som *hus* eller *rum* är i bestämd form plural samma som i riksspråket, *husen* eller *rummen*, men enstaviga neutrala ord (ord med

artikel *ett*) som slutar på vokal som *knä* kan ha bestämd form plural *knäna* eller *knäen*. Lundadialekt har suffix *-en* i några ord istället för bara *-n*, t ex *nyckelen*, också ord på *-er* har suffix *-en*, t ex *åkeren* [*åkkoren*]. (Ingers, 1970: 88 – 93)

Det finns också flera skillnader i adjektivböjning. I pluralböjning skiljes mellan obestämd form på *-a* och bestämd form på *-e*, t ex *nya stola(r)*, *smala gator*, *di nye stola(r)na*, *di smale gatorna*. I komparationen på *-are* och *-ast* har ord *grov* och *låg* inte omljud, *grovare–grovast*, *lågare–lågast*. (Ingers, 1970: 93 – 94)

Pronomen *hon* har skilda former än i riksspråk, de är *honn* och objektsform *hänne*. Pronomen *de* har former *di* och objektsform *dåmm*. (Ingers, 1970: 95)

De starka verben har skillnader i supinum. De har suffix *-et*, istället för *-it*, t ex *drukket*. Några starka verb skiljer sig i preteritum, t ex istället för *föll* eller *höll* finns det *fallt* och *hållt*. De svaga verben har i regel samma konjugationer som i riksspråk. (Ingers, 1970: 98 – 104)

IV.2.3. Ordförråd

Det är intressant att se skillnaderna mellan Lundadialekt och standardspråket. Därför anger jag några ord av Lundadialekt. (Ingers, 1970: 122 – 123) Några av dessa ord är föråldrade idag, men för 50 år sedan när I. Ingers skrev boken *Språket i Lund* hade dessa ord den betydelsen. För vissa ord lyckades jag hitta om de var föråldrade eller inte, och för andra kunde jag inte göra det. Jag letade efter ord i svenska ordböcker som Svenska Akademiens ordbok, Svensk ordbok och Svenska Akademiens ordlista. Några föråldrade ord och deras betydelser är anka (ångra)¹⁶, blöd (mjuk)¹⁷, grina (skratta)¹⁸, prega (peta, sticka)¹⁹ och spisa (äta)²⁰. Några ord, som är inte föråldrade, är mär (sto)²¹, döna (åska)²², gräbba (flicka)²³ och mög (smuts).²⁴

¹⁶ <https://svenska.se/tre/?sok=anka&pz=1>, hämtad: 8 september 2023

¹⁷ <https://svenska.se/tre/?sok=b1%C3%B6d&pz=1>, hämtad: 8 september 2023

¹⁸ <https://svenska.se/tre/?sok=grina&pz=1>, hämtad: 8 september 2023

¹⁹ <https://svenska.se/tre/?sok=prega&pz=1>, hämtad: 8 september 2023

²⁰ <https://svenska.se/tre/?sok=spisa&pz=1>, hämtad: 8 september 2023

²¹ <https://svenska.se/tre/?sok=m%C3%A4r&pz=1>, hämtad: 8 september 2023

²² <https://svenska.se/tre/?sok=d%C3%B6na&pz=1>, hämtad: 15 september 2023

²³ <https://svenska.se/tre/?sok=gr%C3%A4bba&pz=1>, hämtad: 15 september 2023

²⁴ <https://svenska.se/tre/?sok=m%C3%B6g&pz=1>, hämtad: 15 september 2023

V. Riksspråk

Riksspråk "är en beteckning för den språkvariant i ett land som har högst status och som ofta i ett eller flera avseenden har officiell sanktion. Den som vill skriva svenskt riksspråk korrekt måste t ex rätta sig efter stavningen i den senaste utgåvan av Svenska akademiens ordlista, som är norm för skolor och officiella myndigheter." (Pamp, 1978: 9) Bengt Pamp skriver i sin bok *Svenska dialekter* att riksspråket får beskrivas som en relativt ung konstprodukt. I Sverige talar man inte bara det svenska riksspråket och svenska dialekter, utan det har länge talats svenska, finska och samiska, tre helt olika språk. (Pamp, 1978: 10) A.D. Edwards skriver i sin bok *Language in Culture and Class* att ett språk är "standard" betyder inte att det ibland är alla människors språk. Det behöver inte vara ens språket för vissa människor hela tiden. (Edwards, 1976: 41)

Svenska riksspråket, enligt Lindström (2009), "är resultatet av en adlig uttalsröra i 1600-talets Stockholm".²⁵ Stockholm växte och förändrade sig och många adelsmän kom till Stockholm för att leva ett modernare liv. De alla pratade sin egen dialekt och dessa dialekter påverkade varandra. Till slut utvecklades en ny dialekt som var basen för det moderna svenska riksspråket.²⁶ Riksspråket i Sverige är modersmål för cirka 8 av landets 10 miljoner invånare. Svenska talas också av cirka 300 000 svenskar i Finland, varav 25 000 på det svenskspråkiga Åland. Enligt Grünbaum (2016:1) „[räknar man] med att svenska språket talas av några hundra tusen i olika delar av världen.“²⁷

VI. Slutsats

I mitt examenarbete förklaras vad språk, riksspråk och dialekt är. Det finns flera definitioner av en dialekt, men i alla definitioner nämns faktumet att en dialekt är en variant av ett språk. Till exempel är Skånemål, Götamål och Norrländska mål varianter av svenska språket.

I arbetet förklaras också några särdrag av Skånemål och dialekt i Lund, men också flera skillnader mellan standardspråket och Lundadialekten. Grunden för det kanske ligger i faktum att Skånemål liknar danskan. Det finns skillnader mellan standardspråket och

²⁵ <https://spraktidningen.se/artiklar/2009/02/rikssvenskans-rotter>, hämtad: 3 september 2023

²⁶ ibid

²⁷ https://sharingsweden.se/app/uploads/2016/08/Svenska_sprakets_high-res1.pdf, hämtad: 3 september 2023

Lundadialekten i accentuering, i vokaler, konsonanter och diftonger, det finns också skillnader i böjningssystem av substantiv, pronomen, adjektiv och verb.

VII. Källförteckning

BÖCKER:

Edwards, A.D. 1976. *Language in Culture and Class*. London: Heinemann Educational Books Ltd

Ingers, I. 1970. *Språket i Lund*. Stockholm: Läromedelsförlagen Svenska Bokförlaget

Pamp, B. 1978. *Svenska dialekter*. Lund: Bröderna Ekstrands Tryckeri AB

ELEKTRONISKA KÄLLOR, hämtade: 3 september 2023:

Andersson, O., *100 svenska dialekter idag!. Om dialekter*. Hämtad från: <http://swedia.ling.gu.se/>

Fagerström, E., 2019. *Jakten på Skånes besynnerligaste icke-dialekt: Lundaskånskan*. Hämtad från: <https://www.sydsvenskan.se/2019-05-09/jakten-pa-skanes-besynnerligaste-icke-dialekt-lundaskanskan>

Grünbaum, C., 2016. *SVENSKA SPRÅKET*. Hämtad från: https://sharingsweden.se/app/uploads/2016/08/Svenska_spraket_high-res1.pdf

Hrvatska enciklopedija. 2012. *Lund*. Hämtad från: <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=37564>

Hrvatska enciklopedija. 2012. *Skåne*. Hämtad från: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56383>

Institutet för språk och folkminnen. *Fakta om dialekter*. Hämtad från: <https://www.isof.se/om-oss/for-dig-i-skolan/dialekter-for-dig-i-skolan/fakta-om-dialekter.html>

Lindström, F., 2009. *Rikssvenskans rötter*. Hämtad från: <https://spraktidningen.se/artiklar/2009/02/rikssvenskans-rotter>

NE, 2000. *Dialekter. Skåne*. Hämtad från: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sk%C3%A5ne/dialekter>

Nilsson, E. S., 2019. *Hur snaggas di i Lund? – dialekternas dragkamp i universitetsstaden*. Hämtad från: <https://www.lundagard.se/2019/09/18/hur-snaggas-di-i-lund-dialekternas-dragkamp-i-universitetsstaden/>

Skåne. Hämtad från: <https://visitskane.com/sv/om-skane>

Svenska Akademiens Ordböcker. Hämtad från: <https://svenska.se/>

Svensson, O., 2005. *Så uppstod Lundadialekten*. Hämtad från:
<https://www.sydsvenskan.se/2005-08-19/sa-uppstod-lundadialekten>

SAŽETAK – *Dijalekt u Lundu u odnosu na standardni jezik*

U ovom se završnom radu obrađuje lundski dijalekt u odnosu na švedski standardni jezik te njegove razlike u naglašavanju i sustavu sklanjanja u odnosu na standardni jezik. Osim lundskog dijalekta u radu se obrađuje i dijalekt iz švedske pokrajine Skåne u kojoj se nalazi grad Lund te i neke njegove važnije razlike u odnosu na standardni jezik. U radu se prvo daje kratak pregled teorijskih pojmova kao što su jezik i dijalekt, koje je njihovo značenje, kakav je njihov odnos i kakve sve vrste dijalekata postoje. Uz to se navode i skupine švedskih dijalekta. Pred kraj rada objašnjeno je što je standardni jezik, kakav je njegov odnos prema pojmu dijalekt. U radu se uz to nalaze i neke riječi lundskog dijalekta koje nisu našle svoje mjesto u standardnom jeziku te ih danas osim govornika lundskog nitko ne razumije. Iz tog razloga uz njih stoji i njihovo značenje na standardnom švedskom jeziku.

ABSTRACT – *Dialect in Lund in relation to standard language*

My final thesis deals with the Lund dialect in relation to the Swedish standard language and its differences in intonation and in inflection system in relation to the standard language. In addition to the Lund dialect, the thesis also deals with the dialect from the Swedish province of Skåne, where the city of Lund is located, and some of its more important differences in relation to the standard language. In this thesis, I first give a brief overview of theoretical concepts such as language and dialect, what is their meaning, what is their relationship and what kind of dialects exist. In addition, I list the groups of Swedish dialects. Towards the end of the thesis, it is explained what a standard language is and what its relation to the term dialect is. In addition, there are some words of the Lund dialect that have not found their place in the standard language, and today no one understands them except the speakers of the Lund dialect. Because of that, it is also given their meaning in standard Swedish.